

Dalajärs förskola

Handlingsplan för likabehandling och mot kränkande behandling

2016-2017

Verksamhetsformer som omfattas av planen:

Förskola

Ansvariga för planen:

Förskolechef och utsedd arbetsgrupp

Planen gäller från 2016-06-13 till 2017-06-16

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. De ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Vår vision

På vår förskola ska alla barn och vuxna kunna vara sig själva och behandlas med respekt. Alla barn och vuxna ska känna sig trygga utan rädsla för diskriminering, trakasserier, mobbning eller annan kränkande behandling.

Definitioner

Kränkande behandling innefattar all form av kränkning av annan individ. Alla yrkesgrupper som arbetar i förskolan berörs samt även andra barns föräldrar eller utomstående som besöker/vistas i områdets lokaler. Det är ytterst den som utsätts för kränkande behandling som värderar om handlingen är negativ eller inte. En kränkning har alltså ägt rum om en person känt sig kränkt.

För definition av begreppen diskriminering, trakasserier, mobbning och kränkande behandling, se bilaga 1.

Barnens delaktighet

Barnen blir delaktiga i likabehandlingsarbetet hos utifrån sina förutsättningar. Vi har ett gemensamt barnråd en gång per termin där barnen får delge sina tankar och medverka till att utforma gemensamma regler för förskolan (bilaga 2).

Barnen intervjuas också enskilt om trivsel och mående, en gång per termin (bilaga 3).

Vårdnadshavarnas/föräldrarnas delaktighet

Vi informerar om förskolans likabehandlingsplan på möten med föräldrarådet. Likabehandlingsplanen ska finnas tillgänglig på varje avdelning samt läggas ut på förskolans hemsida samt Unikum.

Föräldrarna är delaktiga i utvärderingen genom en kommunövergripande enkät, där det tas upp frågor som berör normer och värden.

Personalens delaktighet

Vi strävar efter att ha fortlöpande diskussioner om likabehandling och förebyggande av kränkande behandling. Dessa förs i arbetsgruppen, i arbetslagen under reflektionstid och på arbetsplatsträffarna. På så sätt har alla chansen att komma till tals och vi kan komma fram till gemensamma beslut.

Utvärdering av förra årets plan

Utvärderingen av förra årets likabehandlingsplan visade att resultat och effekter av genomförda insatser och åtgärder har följts upp på APT. Resultatet har sammanställts och redovisats i kvalitetsrapporten som förskolechefen ansvarar för och vidtar åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi har under läsåret 2015-2016 haft likabehandlingsplanen som stöd i arbetet med att främja likabehandling, förebygga kränkande behandling samt som stöd i akuta sammanhang. Vi kan bli bättre på att tillämpa anmälningsplikten får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

I pedagogiska utvecklingsgrupper har vi fokuserat på frågor om att motverka traditionella könsroller och främja jämställdhet. Vi har filmat oss själva i arbetslagen och analyserat det vi har sett med hjälp av en handledare. Samarbetet mellan likabehandlingsgruppen och de pedagogiska utvecklingsgrupperna behöver främjas om vi ändå arbetar mot samma mål.

Vi har haft barnråd, men det har inte mynnat i nya trivselregler på barnens förslag. Vi återkommer med det hösten 2016.

Resultat av barnintervjuerna i maj 2016

Intervjuerna med barnen visade att alla barn hade kompisar. Dock framkom en del uppgifter som vi behöver jobba vidare på. Ett barn angav att hen inte ville leka ”med flickor och småkillar”. En äldre flicka sa att en bra fröken skulle hjälpa barnen med ytterkläderna och dra ner byxor över stövelskaften. Att hon anmärkte på det kan tyda på att flickor får mindre hjälp med påklädning än pojkar, vilket också forskning har visat (Eidevald Christian: *Det finns inga tjejbestämmare*. Doktorsavhandling, Stockholms universitet, 2009). När barnen skulle ange kamrater valde många i första hand kamrater av samma kön. Vi funderar på vad detta står för. Utformning av kommande barnintervjuer kan ses över för att fokusera mer på konkreta situationer och söka kunskap om hur barn upplever likabehandling utifrån diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder.

Barnintervjufrågor ska revideras senast 2016-10-14. Ansvariga för att det sker är likabehandlingsgruppen samt förskolechefen.

I varje arbetslag skall finnas en representant i likabehandlingsgruppen. Gruppen kommer att arbeta med frågor som skall sammanställas till maj 2017. Resultatet presenteras av gruppen på en APT. Arbetet fortskrider med en ny analys/kartläggning av nuläget och med nya målsättningar och åtgärder efter behov.

I den kommunövergripande enkäten visade resultaten från föräldrarna en nöjdhet på över 80 %, när det gäller frågor kring normer och värden.

Främja likabehandling

Förskolan ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Syftet är att förstärka respekten för allas lika värde. Vårt värdegrundsarbete följer läroplanen. Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde.

Hur arbetar vi för att främja likabehandling?

Vi identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Vi stärker barnen i deras positiva handlingar gentemot andra barn, samt i relationerna barn/vuxen och vuxen/vuxen. Vi vuxna deltar i leken och är öppna och uppmuntrande. Vi tänker på hur vi uttrycker oss. Lärmiljöerna, inne såväl som ute, ska också främja likabehandling och alla människors lika värde med möblering och val av leksaker. Vi genomför kontinuerliga observationer av hur barn och vuxna är mot varandra i förskolans vardag.

Arbetslagen har under året bedrivit utvecklingsarbete om jämställdhet, med handledning. Vi har läst "Kan Batman vara rosa" av Christian Eidevald och diskuterat olika tankar, frågor, påstående från boken och egna erfarenheter kring jämställdhet och könsroller. Vi har även arbetat med Skolverkets material "Sju timmar om", om jämställt bemötande i förskolan. Vi tittade även på våra lärmiljöer inne och ute på förskolan och undersökte också litteraturen vi erbjuder barnen.

Vi intresserar oss för de kulturer som finns representerade på respektive förskoleavdelning och lyfter fram likheter och olikheter. Vi är lyhörda och handlar direkt när vi ser tendenser till orättvis behandling genom att aktivt stoppa handlingen och få barnen/barnet att förstå hur det känns och försöka komma fram till en lösning så att alla tycker det känns bra. Vi uppmärksammar orättvis behandling utifrån diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder.

Gemensamma umgängesregler bestäms tillsammans med barnen på våra barnråd.

Vi försöker även anlägga ett normkritiskt förhållningssätt och få syn på våra egna uttalade och omedvetna normer för att främja likabehandling.

Så främjar vi likabehandling på avdelningarna

- Vi arbetar med social träning i form av lärandelek såsom fri lek, regellekar och väljardag där barnen får välja mellan olika aktiviteter.
- Vi samarbetar mellan avdelningarna genom att ha gemensamma aktiviteter såsom ute- rörelse, firande av traditioner, femårs verksamhet, barnråd och lek på andra avdelningar efter eget önskemål.
- Vi för samtal i olika situationer, som samlingen, matsituationen och av- och påklädningen.
- Vi jobbar med sagor och andra berättelser som tar upp social samverkan.
- Cirkulerande pedagoger i alla rum och på gården. Alla utrymmen, både inne och ute, är dolda om pedagogerna inte är där!
- När vi cirkulerar har vi tänket "alla barn är allas barn".
- Verksamheten har en klar och tydlig struktur. Pedagogerna är tydliga. Vi har tydliga regler som är förankrade i barngruppen.

- Vi är tillåtande och bekräftande när såväl flickor som pojkar visar olika känslor och hjälper dem att sätta ord på både positiva och negativa känslor.
- Vi uppmuntrar barnen att kommunicera på olika sätt. Ex. TAKK, kroppsspråk, ”stopp” ”vill inte”
- Vårt övergripande tema är valt med tanke på att främja likabehandling.
- Vi uppmuntrar barnens kommunikation, turtagning, samarbete, empati, lyssnar samt agerar stödstruktur i barnens utveckling av dessa förmågor.
- Barnmassage (taktil).
- Vi pratar med barnen om att den kroppsliga integriteten bestämmer barn och vuxna själv över ex: massage, kramar pussar etc. Vi tar del av Rädda barnens skrift ”Stopp min kropp”.
- Den positiva kontakten med barn är mycket viktig. Vi vuxna måste intressera oss för alla barn, lägga märke till ”andras barn” och lyssna på dem när de har något att säga. Alla barn är allas barn.
- Barnen använder färgade västar för att lättare urskiljas.

Förebygga kränkande behandling

Kartläggning

För att veta vad man behöver göra för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och för att främja lika rättigheter och möjligheter, är det viktigt att kartlägga nuet.

Kartläggningen sker med hjälp av en enkätundersökningar bland pedagogerna, samt i likabehandlingsgruppen. Barnintervjuer görs två gånger per år och sammanställs i v 49 under höstterminen, samt v 19 på vårterminen. Se bilaga 3.

Kartläggning sker genom:

- Barnråd
- Pedagogernas kartläggning av vår ute/innemiljö
- Reflektionsprotokollet
- Genomgång av rutiner och regler – finns det diskriminerande inslag?
- Planerade samtal med personal, föräldrar och barn: Stämningen på förskolan? Händelser och situationer som vi behöver arbeta med?
- Husmodellen.
- Klimat och miljö, t ex språkbruk och kost
- Kompetensutveckling för personal
- Rutiner för akuta åtgärder

Miljöer och situationer där otrygghet och konflikter kan uppstå

- Bakom Cassiopeia
- Bakom kullen
- Bakom förrådet vid Polaris
- Buskage och staketet inne på lilla gården utmed sydvästra hörnet. Dalköpingstrandväg.
- Cassiopeias/Herkules lilla gård
- Alla miljöer där det inte finns närvarande vuxna
- Atriumgårdarna vid personalrummet och Polaris lekhall.
- Bakom stängda dörrar
- Toaletterna
- Alla rum där det inte finns närvarande vuxna
- Vid ensamarbete
- Vid reflektionstid

Förebyggande arbete

- Vi delar in barnen i mindre grupper vid aktiviteter.
- Pedagogerna är goda förebilder. Vi är närvarande i leken och steget före där vi vet att det kan uppkomma konflikter.
- Vi jobbar med värdegrunden och tränar socialt och emotionellt lärande för barn genom att använda material från Stegvis (hjärtestunden) och Kungaskogen.
- Pedagoger gestaltar med rollspel.
- Vi stänger av rum inomhus och begränsa platsen utomhus vid ensamarbete.
- Sammanslagning mellan avdelningarna på morgonen och kvällen då vi är färre pedagoger.
- Vi har närvarolappar utomhus och räkna in barnen ofta.
- Speciellt skynda ställen: Ha särskild uppsikt!
- Vi tar upp håll i toalettdörrarna i vuxenhöjd, vilket underlättar för att höra om någon ropar.

Åtgärder vid akuta situationer

Anmälningsplikt

Förskollärare och annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen. En förskolechef som får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudman. Förskolan ska utreda vad som har hänt samt vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar .

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Aktiva, engagerade och observanta vuxna i barngruppen som ingriper direkt i konkreta situationer. Att de yngre barnen lär sig använda "stopp" handen, när de inte vill. De äldre barnen uppmuntras att uttrycka sig verbalt.

Vi använder handen eller talet för att avbryta en handling som kan tendera att bli negativ som en förebyggande metod. Pedagogerna håller god uppsikt över alla platser där barn leker inom- och utomhus.

Hur vi jobbar med uppkomna konflikter?

- Vi samtalar med de berörda barnen direkt. Tar hand om de barn som är ledsna . Använder "ritprat" om det behövs, där man ritar upp händelseförloppet. Lyssnar in alla inblandade barn för att få en klar bild av händelsen.
- Vi avvaktar och stöttar vid "småkonflikter" och låter barnen försöka lösa dem själv.
- Vi sätter ord på det som hänt och vad som blev fel. Diskuterar med barnen vad man kunde gjort annorlunda. Vi uppmuntrar medkänsla.
- Den som uppdagat en situation meddelar berörd personal, som i sin tur har dialog med förskolechefen och föräldrarna om händelsen.
- Vi följer upp barnets sociala situation med ett samtal. Diskrimineringar/kränkningar dokumenteras och åtgärdas. (se 6 stegs -modellen bilaga 4)

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till:

Personal på förskolan, som sedan vidarebefordrar det till förskolechefen

Vid upprepade trakasserier:

Den som uppdagat situationen gör som ovan samt anmäler till förskolechefen som ska ansvara för utredningen samt föra informationen vidare till huvudmannen.(särskild blankett finns på fc) Behöver arbetslaget handledning kontaktas specialpedagogen och förskolechefen och då upprättas en handlingsplan. Denna bygger på personalens iakttagelser och specialpedagogens observationer. Berörda föräldrar informeras om handlingsplanens upprättande och innehåll. När barn kränker med verbala uttryck stoppas det omedelbart av vuxen. Situationer då barn "kränker" vuxna verbalt vid upprepade tillfälle kontaktas och informeras föräldrar. Förskolechef och specialpedagog kontaktas för vidare handledning.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn blivit utsatt för diskriminering eller kränkning av personal

Förskolan agerar skyndsamt när det finns misstanke om att ett barn blivit kränkt av personal. När en personal kränker ett barn skall den som sett/hört det ta upp situationen och tydliggöra den för personen utanför barngruppen. Anmäl till förskolechefen som ska ansvara för utredningen samt föra informationen vidare till huvudmannen (användning av speciell blankett som finns på FC), I varje enskilt fall bör det bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter. Vid allvarliga fall kan disciplinära åtgärder så som varning enligt LAS 30§, omplacering enligt LAS 7§, uppsägning enligt LAS 7§ och avsked enligt LAS 18§. Innan dessa åtgärder vidtas ska den anställdes fackliga organisation kontaktas.

Rutiner för uppföljning

Personalen arbetar utifrån den upprättade handlingsplanen. Uppföljning av upprättad handlingsplan tillsammans med specialpedagogen, förskolechefen och arbetslaget efter 3-4 veckor för att se en förändring.

Rutiner för dokumentation

Handlingsplanen är en konkret del av dokumentationen. Arbetslaget ansvarar för att kontinuerligt dokumentera det som händer på avdelningen och använda de två utvalda observationerna.

Ansvarsförhållande

Förskolan har skyldigheten att utreda så fort det kommer till förskolans kännedom att det kan förekomma kränkningar och trakasserier. Personalen är skyldig att anmäla till förskolechefen som i sin tur är skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Vid behov finns en 6-stegsmodell att följa, se bilaga 4.

Mål och uppföljning

Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade kring ovan nämnda område. (Lpfö -98/10)

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas. Vårt mål är att förhindra alla olika former av trakasserier och annan kränkande behandling. Detta konkretiseras genom att barnen/ barn och vuxna kommer att vara delaktiga i upprättandet av förskolans umgängesregler, i ett barnråd under våren.

Vi reviderar barnenkäten inför barnintervjuerna hösten 2016. Vi försöker få med öppna och konkreta frågor som rör trivsel, likabehandling, upplevelse av eventuella trakasserier och diskriminering. Vi anpassar frågor och förväntningar efter barnens ålder och mognad.

Vi vill arbeta vidare med jämställdhetsfrågor i utvecklingsgrupperna eftersom vi känner att vi inte hann så långt som vi hade önskat.

Områden som berörs i vår fortsatta kartläggning är:

Genus, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och sexuell läggning.

Det finns färdiga frågor att lyfta upp i barngruppen kring kränkande behandling, se bilaga 4.

Ansvarig

Varje avdelning ansvarar för att det finns tillgängligt lekmaterial och böcker som utgår från varje enskilt barns behov. Vuxna finns närvarande och engagerade med barnen varje dag.

Bilaga 1

Definitioner av begrepp

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering innebär missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheten är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. Trakasserier och kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Mobbning

Mobbning förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen. Vilket skiljer mobbningen från andra former av kränkningar.

Vidare råder en obalans i makten mellan den som mobbar och den som blir utsatt för mobbning.

Bilaga 2.

Vi uppdaterar barnrådets tankar om hur de vill ha det på vår förskola hösten 2016.

Bilaga 3

Barnenkät

Revideras senast den 14/10 - 2016

Bilaga 4.

6-stegsmodell för att stoppa all kränkande behandling.

Steg 1

Förskolans personal.

När Du får vetskap om att ett barn kränks/diskrimineras ska mentor, avdelningens personal och processledare/rektor kontaktas. Anmälan om kränkande särbehandling gör personal som uppmärksammat kränkningen (blankett finns på FC).

Steg 2

Mentor

Samla information och dokumentera från olika håll så snabbt som möjligt. Samtala med det barn som känner sig kränkt snarast.

- Vad har hänt?
- Gör observationer.
- Starta samtalet försiktigt och skapa förtroende och trygghet.
- Samtala med barnen om vikten av att berätta och att vuxna tar det på allvar.
- Vuxen ska berömma barnet för informationen.
- Klargör att förskolan accepterar ingen form av mobbning.
- Låt den utsatte berätta vad som hänt, hur länge det har pågått, var det har hänt, vem som varit med osv.
- Fråga om konkreta saker.
- Fråga om föräldrarna vet något.
- Berätta vad vi tänker göra.
- Bestäm tid för nytt samtal.
- Bekräfta barnet.

Steg 3

Mentor och ev. utsedd medhjälpare. Samtala med de/den som har kränkt.

- Den/de som kränker kallas till samtal. Låt barnet/barnen berätta sin version.
- Var rak och tydlig utan aggressivitet.
- Tala om vad förskolan tycker om kränkande handling.

Exempel på frågeställningar:

- Vad har hänt?
- Hur blev det så här?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du det känns?
- Hur gör vi nu?

Steg 4

Mentor

Samla information och dokumentera från olika håll så snabbt som möjligt.

- Vad har hänt?
- Vilken form av kränkande handling har begåtts?
- Hur ofta och var har kränkningen skett?
- Hur länge har den pågått?
- Är detta mobbning?
- Är detta diskriminering?
- Vilka är mobbarna?

Vid behov utses medhjälpare i arbetslaget.

Meddela berörda föräldrar.

Steg 5

Mentor och arbetslag

Om kränkningen inte upphör eller om det rör sig om mobbning.

Nya samtal med de inblandade och fortsätt observera.

Hur upplever de inblandade situationen nu?

Hur förbättrar vi situationen?

Upprätta handlingsplan/ åtgärdsprogram.

Ta kontakt med specialpedagogen och stödteam.

Kontinuerlig information ges till berörda föräldrar och rektor under hela processen.

Steg 6

Mentor och medhjälpare/arbetslag

Stöd- och uppföljningssamtal så länge det behövs.

Upplever Ni att kränkningen/mobbningen upphört?

Hur är stämningen nu?